

Vísindalig kanning um fólkatingsvalið í januar:

Ungu veljararnir fara framvegis til vinstru

Skrivingin og tosið um høgurákið millum serliga tey ungu er meira heilaspuni enn veruleiki.

Hetta visir ein kanning, sum granskararnir Ingemar Glans og Jørgen Goul Andersen á instituttinum fyri samfelagsvísind á lærda háskúlanum í Aarhus hava gjørt. Grundarlagið undir kanningini, sum varð almannakunn-gjörd fyri stuttum er ein Gallup-kanning.

Henda nýggja kanningin um fólkatingsvalið í januar visir, at ungu veljararnir halla líka nógv til vinstu, sum sokallaðu »68-generationin« gjörði. Ein triðingur av teimum ungu veljarunum atkvøða fyri einum av vinstrasinnuðu flokkunum. Sosialdemokratisk flokkurin er ikki við í hesum bólkinum.

Bara SF, Sosialistisk flokkur, fáa líka so nógv atkvøður sum Konservativ flokkur. Sosialdemokratisk flokkurin, Samlað hava arbeidarflokkarnir

Høgurákið hevur ikki tikið ungu veljararnar við sær. Størsti parturin av teimum undir 30 ár atkvøða fyri vinstraveinginum og sosialdemokratunum. Kjarnin í høgurákinum eru starvsmenn í privatari vinnu, sum farnir eru um tey 40. Fólk atkvøða framvegis týðuliga eftir sosialari støðu. 65 prosent av arbeidara-atkvøðunum fara til sosialdemokratarnar og sosialistisku flokkarnar

— vinstraflokkarnir og sosialdemokratarnir — meginpartin av teimum ungu veljarunum undir 30 ár.

Hinvegin fær høgurákingin størri undirtøku millum teirra sum eru farin um tey 40. Og serliga frá monnum í hægri störvum í privatari vinnu.

— Hesi töluni mót-prógva gitingarnar um, at ungu veljararnir eru á veg frá vinstraveinginum yvir til m.a. teir konservativu. KU (Konservativ Ung-

dom, blað.) hevur vunnið kappingina at fáa umtalu í fjølmiðlunum, men KU hevur ikki vunnið kappingina um teir ungu veljararnar, siga Ingemar Glans og Jørgen G. Andersen í eini ritgerð um úrslitið av kanningini.

Eftir sosialari støðu

Annars visir kanningin, at fólk í stóran mun framvegis velja eftir sosialari,

samfelagsligari støðu. Í stóran mun er veljarin framvegis klassa-sannfærdur.

Vist fær Konservativ flokkur 15 prosent av arbeidara-atkvøðunum, sum er tað sama sum SF fær, men hesar hava teir konservativu tikið frá Framburðsflokkinum.

Arbeidarflokkarnir fingi í alt 65 pst. av arbeidaraatkvøðunum og tað er tað sama sum valini í 1977 og 1979.

Men tá fingi arbeidara-flokkarnir um 40 pst. av atkvøðunum hjá teimum hægri starvsfólkunum. Her er ein broyting hend, tí við seinasta val atkvøðu triggir fjórðingar av hesum veljarunum fyri einum borgarligum flokki.

Kjarnin í høgurákinum: Hægri starvsmenn

Tí koma teir m.a. til ta niðurstøðu, at kjarnin í høgurákinum eru fólk í sjálvstøðugari vinnu, hægri starvsmenn (ikkvið kvinnur) í privata sektorinum.

Bert 12 prosent av starvsmonnum í privata sektorinum atkvøðu fyri arbeidaraflokkunum. Konservativ flokkur, vinstraflokkur og flokkurin Venstre fingi helvtina av hesum atkvøðunum.

Taka vit allar starvsmenn undir einum, so atkvøðu 23 pst. av hesum mannfolkabólkinum fyri einum arbeidaraflokki.

Lægri starvsfólk býta seg javnt

Hinvegin býta starvsfólk í lægri störvum seg

rættiliga javnt millum borgarligu og sosialdemokratisku/sosialistisku flokkarnar. Men í hesum bólkinum er kortini tann broyting hend síðan í 70-unum, at vinstriflokkarnir hava tvífaldað sin part. Hesin er farin frá sosialdemokratunum.

Av teimum í sjálvstøðugari vinnu — landbúnaður og fiskivinna undantikin — fáa arbeidaraflokkarnir bert nýggju prosent av atkvøðunum. Hetta er helvtin minni enn við valini í 1977 og 79.

Kjarnin í vinstraveinginum: Fólk við hægri útbúgving

Umframt at vinstraveingisflokkarnir og sosialdemokratarnir heinta sínar atkvøður í stóran mun frá arbeidarum, handverkarnum — og kvinnum — hevur kjarnin í vinstraveinginum síðan 1968 verið ung við góðari og hægri útbúgving. Her er tann broyting hend, at vinstraflokkarnir hava fingið betri undirtøku.

Vinstriflokkarnir fáa næstan helvtina, 48 pst., av atkvøðunum frá teimum sum eru undir 30 og sum hava studentsprógv. Ein vaksandi partur av teimum við hægri útbúgving í bólkinum 30 — 39 ár atkvøður fyri vinstraflokkunum, heili 42 pst.

Samlað fáa arbeidara-flokkarnir um 60 pst. av atkvøðunum hjá hesum báðum aldursbólkinum í hægri og við hægri útbúgving.

Taka vit tann fyrsta bólkin undir einum — allir

veljarar undir 30 ár — atkvøða 50 pst. fyri arbeidara-flokkunum.

Taka vit so allan aldursbólkin 30 — 39 ár, so fáa arbeidaraflokkarnir 54 pst. av hesum atkvøðunum.

Vinstriflokkarnir fáa hinvegin minni undirtøku frá teimum við hægri útbúgving, sum eru farin um tey 40. Frá hesum fáa vinstriflokkarnir bert ein triðing av atkvøðunum.

Kvinnurnar farnar longur til vinstru

Býta vit upp í kyn, hava vinstraflokkarnir ikki havt so stóra undirtøku millum kvinnur. Afturimót hava sosialdemokratarnir fingið góða undirtøku frá kvinnum. Men við seinastu tveji valini er ein broyting hend. Bæði vinstriflokkarnir og sosialdemokratarnir hava nú fingið fleiri atkvøður frá kvinnum enn frá monnum. Munurin er kortini ikki stórur. Serliga tær yngri kvinnurnar atkvøða fyri arbeidaraflokkunum.

Av teimum í aldursbólkinum 20 — 29 ár, sum siga seg vera »ógvuliga áhugað« í politikki, atkvøða 48 pst. fyri flokkum til vinstru, meðan teir konservativu bert fáa 19 pst.

Millum tey arbeidsleysu fáa arbeidaraflokkarnir 70 pst. av atkvøðunum. Hetta kemst m.a. av tí, at serliga nógvir arbeidarar ganga arbeidsleysir. Og heili 76 st. av teimum atkvøða fyri annaðhvørt sosialdemokratunum ella einum sosialistiskum flokki.

Pensionistar atkvøða ymiskt. Pensionistar undir 67 ár atkvøða í stóran mun fyri flokkunum til vinstru fyri miðjuna, meðan bert 42 pst. av pensionistunum yvir 67 ár atkvøða fyri arbeidaraflokkunum.

Flytingar millum »blokkarnar« hvarju meg-in miðjuna vóru ikki størri enn vanligt við seinasta val. Flytingarnar eru serliga farnar fram í »blokkunum« — t.d. frá Framburðsflokkinum og Centrumsdemokratunum yvir til teir konservativu. V.ø.o. er ein polarisering við at fara fram. Ein polarisering, sum eisini er galdandi fyri aldursbólkar.

jo-mo

Tabell 1: veljaraflýtingar 1981—1984, í prosentum

Partivalg 1981	VF	Soc. dem.	Borgerl. midte	Venstre	Kons.	Frp.	Arbejder-partier i alt	Regerings-partier i alt
	Partivalg 1984							
VS	89	5	3	-	3	-	94	3
SF	82	9	4	2	3	-	91	6
Soc. dem.	6	83	5	1	5	0	89	7
Rad. Venstre	2	10	69	5	14	-	12	24
CD	1	5	74	6	14	-	6	88
Venstre	-	1	3	86	10	-	1	99
Kons.	1	0	5	2	92	-	1	97
Frp.	2	3	5	8	21	61	5	33
Sofavælgere	12	39	13	6	30	-	51	45
Førstegangs-vælgere	29	21	10	10	21	9	50	36
Alle vælgere	15.0	31.6	14.3	12.1	23.5	3.6	46.6	42.9

Tabellin verður lisin soleiðis: Millum veljararnar hjá VS (vinstra-socialistunum) í 1981 atkvøðu 89 pst. fyri einum vinstraflokki (VF) á valinum í januar í 1984, 5 pst. fóru yvir til sosialdemokratarnar (Soc. dem.), 3 pst. atkvøðu fyri borgarligu miðflokkunum (Radikale Venstre, sentrums-demokratunum og kristiliga flokkunum), eingin atkvøddi fyri Venstre, 3 pst. fóru yvir til Konservativa flokkunum, eingin fór yvir til Framburðsflokkunum. Í alt atkvøðu 94 av VS'arunum í 1981 fyri einum arbeidaraflokki í 1984, meðan 3 pst. fóru yvir til ein av borgarligu stjórnarflokkunum

Tabell 2: Soleiðis atkvøða veljararnir í ymisku aldursbólkinum:

Alder	VF	Soc. dem.	Borgerl. midte	Venstre	Kons.	Frp.	Arbejder-partier i alt	Regerings-partier i alt
18-29 ár	32	27	10	5	23	3	59	34
30-39 ár	27	27	12	9	20	5	54	35
40-49 ár	8	30	16	13	29	4	38	50
50 ár og mere	4	37	16	16	24	3	41	48